

GUÍAS DE CULTIVO

ECOLÓXICO

#10

**CULTIVO
DA XUDÍA**

TÉCNICAS, ASOCIACIÓNS
E CONTROL DE PRAGAS

Características do cultivo da xudía

Condicións climáticas

A xudía require certas condicións climáticas para desenvolverse de maneira óptima, adaptándose ben ao clima moderado de Galicia.

- **Temperatura:** A xudía crece mellor a temperaturas comprendidas entre 15 e 25°C. As xeadas e temperaturas por baixo de 10°C poden afectar negativamente ao crecemento e á produción de grans.
- **Humidade:** A planta precisa unha humidade moderada. Un exceso de humidade pode provocar problemas de pudrición, mentres que a falta de auga pode afectar o desenvolvemento das vagens.
- **Luz:** Prefire exposición solar plena, requirindo un mínimo de 6 horas de sol directo ao día para un crecemento óptimo e unha boa produción de grans.

Requerimentos do solo

- **Tipo de solo:** As xudías requiren solos ben drenados, ricos en materia orgánica e con boa capacidade de retención de humidade. Solos pesados ou con mal drenaxe poden afectar negativamente ao crecemento das raíces e das vagens.
- **pH:** O pH óptimo do solo está entre 6,0 e 7,0. Solos ácidos ou alcalinos poden afectar a dispoñibilidade de nutrientes e o rendemento da planta.
- **Fertilidade:** Incorporar materia orgánica como compost ou esterco ben descomposto antes da sementera mellora a fertilidade do solo e a súa estrutura.

Épocas de plantación

A elección da época de plantación é crucial para garantir un bo desenvolvemento da xudía e unha colleita exitosa.

Plantación de primavera

- **Época:** De abril a maio. As xudías necesitan temperaturas do solo superiores a 10°C para garantir unha germinación exitosa.
- **Colleita:** A colleita comeza de xullo a setembro, dependendo das condicións climáticas e da variedade plantada.

Plantación de verán

- **Época:** En xullo, é posible sementar variedades de xudías de ciclo máis curto que permiten unha colleita antes do final do verán ou comezos de outono.
- **Colleita:** De setembro a outubro.

Métodos de plantación

- **Sementeira directa:** As sementes de xudía deben ser plantadas directamente no campo. Recoméndase a sementeira en solas ben preparadas e libres de malas herbas.
- **Profundidade:** As sementes deben ser plantadas a unha profundidade de 2-3 cm.
- **Espazamento:** As sementes deben ser espazadas a uns 5-10 cm entre elas, e as fileiras deben estar a uns 40-60 cm de distancia para permitir un crecemento adecuado e facilitar o traballo no campo.

Marcos de plantación

O espazamento adecuado e o marco de plantación son fundamentais para o éxito do cultivo de xudías.

- **Espazamento entre plantas:** 5-10 cm entre sementes para evitar a competencia e asegurar que cada planta ten espazo suficiente para un bo desenvolvemento.
- **Espazamento entre fileiras:** 40-60 cm entre fileiras para permitir un fácil acceso para a eliminación de malas herbas e a colleita.

Asociacións beneficiosas

A correcta asociación de cultivos pode mellorar a saúde das plantas e aumentar a produtividade, ao tempo que controla pragas e enfermidades.

- **Mil fallas:** A asociación con plantas de mil fallas (como as cenorias) pode axudar a repeler pragas específicas e mellorar a estrutura do solo.
- **Maíz:** O maíz pode ofrecer soporte para variedades de xudía trepadoras, o que axuda a manter as plantas eretas e reduce o risco de enfermidades fúngicas.
- **Cebolas e allos:** A presenza de cebolas e allos pode deter a infestación de pragas como o pulgón e a mosca da xudía.
- **Acelgas e espinacas:** A plantación de acelgas e espinacas entre fileiras de xudías pode reducir a competencia de malas herbas e mellorar a cobertura do solo.

Evitar: Non se recomenda plantar xudías cerca de outras leguminosas para evitar a competencia por nutrientes e a propagación de enfermidades específicas.

Control de pragas e enfermidades

O control ecolóxico de pragas e enfermidades é fundamental para manter a saúde do cultivo e preservar o equilibrio ecolóxico.

Pragas comúns e control ecolóxico

Pulgón (*Aphis fabae*)

- **Síntomas:** Colonias de pulgóns que se alimentan das follas, provocando deformacións e debilitamento das plantas.
- **Control:** Introducción de depredadores naturais como xoaniñas e crisopas. A aplicación de xabón potásico ou aceite de neem pode reducir a poboación de pulgóns.

Mosca da xudía (*Delia platura*)

- **Síntomas:** Larvas que se alimentan das raíces, provocando marchitamentos e deformacións nas plantas.
- **Control:** Uso de mallas anti-insectos para impedir a oviposición e rotación de cultivos con plantas non hospedeiras. A aplicación de extractos naturais como o aceite de neem tamén pode ser efectiva.

Gusano de raíz (*Heterodera schachtii*)

- **Síntomas:** Deformación das raíces e redución do crecemento das plantas.
- **Control:** A rotación de cultivos e a aplicación de materia orgánica para mellorar a estrutura do solo e reducir o impacto dos nematodos.

Enfermidades comúns e control ecolóxico

Mildiu (*Phytophthora infestans*)

- **Síntomas:** Manchas amarelas nas follas que poden evolucionar a manchas marróns ou negras.
- **Control:** Mantemento dunha boa ventilación entre plantas e eliminación de restos vexetais infectados. Aplicación de decoccións de cola de cabalo ou extractos de eucalipto pode axudar a reducir a propagación do mildiu.

Podremia das raíces (*Fusarium spp.*)

- **Síntomas:** Pudrición e descomposición das raíces
- **Control:** Uso de solos ben drenados e a incorporación de fungos beneficiosos como *Trichoderma* para combater patóxenos no solo. A mellora da aereación do solo tamén é crucial.

Alternaria (*Alternaria phaseoli*)

- **Síntomas:** Máculas negras nas follas e vagens.
- **Control:** Mantemento de boas prácticas de hixiene no campo e a eliminación de restos infectados. Aplicación de cobre ecolóxico pode ser útil na prevención desta enfermidade.

Prácticas de mantemento ecolóxico

- **Rotación de cultivos:** Practicar a rotación de cultivos para evitar a acumulación de patóxenos e pragas específicas no solo.
- **Acolchado:** O acolchado con materiais orgánicos, como palla ou compost, axuda a conservar a humidade, controlar malas herbas e mellorar a estrutura do solo.

- **Rego:** O rego regular é esencial, especialmente en períodos secos. Recoméndase o rego por goteo para evitar a humidade excesiva sobre as follas e reducir o risco de enfermidades.
- **Control de malas herbas:** A eliminación manual de malas herbas e o uso de acolchado para minimizar a competencia por nutrientes e espazo.
- **Fertilización:** Aplicar compost ou esterco ben descomposto antes da plantación e durante o ciclo de crecemento para garantir un subministro adecuado de nutrientes.
- **Eliminación de restos de cultivos:** Recoller e eliminar restos vexetais despois da colleita para reducir a presenza de patóxenos no campo.

Conclusión

O cultivo ecolóxico da xudía en Galicia representa unha alternativa sostible que contribúe á produción de alimentos saudables e á preservación do medio ambiente. A través da implementación de prácticas adecuadas para o control de pragas e enfermidades, marcos de plantación correctos e asociacións beneficiosas, os agricultores poden obter colleitas exitosas e promover unha agricultura máis respectuosa co medio ambiente. Estas prácticas non só melloran o rendemento das colleitas, senón que tamén fomentan unha agricultura máis sostible e resiliente en Galicia.

HORTOS URBANOS

DA DEPUTACIÓN DE LUGO

